

IŠEIVIŲ DRAUGAS.

Skiriamas svetimoj šaly gyvenantiems lietuvams

Adresas Redakcijos ir Administracijos: Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

No. 39

12 GRUODŽIO, 1914 m.

Vienas numeris 2d.

Išėivių Draugas

eis kas savaitę, kartais ir tankiaus.

Kaina metams 8/-, pusmečiui 4/-, trims mėnesiams 2/. Amerikoj kaina metams \$2, pusmečiui \$1, trims mėnesiams 50 ct.

PRANEŠAM savo skaitytojams, kad *Išėivių Draugas* leidžiama Lietuva. Kaina Lietuva: metams 8/ pusmečiui 4/, 3 mėnesiams 2/. Užrašyk giminiams.

Pamaldos bus 12 Gruodžio Mossend'j Nekalto Prasadėjimo, pradžia ant 10 val. ryto. 13 Gruodžio Burnbanke ir Carfine. 19 Gr. Glasgow'e iškilmingos šv. Mišios ant 9½ v. ryto. 20 Gr. Mossend'j ir Uddingstone.

Kalėdavimas 13 ir 14 Gruodžio Carfin. 20 Gr. Bellshill, New Orbiston ir Douglas Park ir View Park. 21 Gr. Hamilton ir Uddingston. Burnbank'o kalėdavimas atidėtas ant toliaus.

P. J. GABRIO ATSILANKIMAS.

P. J. Gabrys atvyks į Glasgow'ą šios savaitės pabaigoje. Pėtnyčioj 11 Gruodžio jis turės prakalbą **Gasgovo „Blaivybės“** salėje, pradžia 8 val. vakare; subatoje 12 Gruodžio Bellshill—, „Blaivybės ir Skaityklos“ salėje (Old Masonic Hall), pradžia prakalbų ant 6 val. vakaro; ir nedėlioj Burnbanke bažnytinėje salėje, pradžia ant 5 val. v.

Prakalbų tematai (turinys) bus:

1. *Europos karė ir jos pasekmės*
2. *Lietuvos ateitis.* [Lietuvai.]
3. *Lietuvos autonomija.*
4. *Tautos fondas.*
5. *Lietuvių diena.*

Kaip matoma prakalbos bus labai įdomios.

Todėl visi, kam tėvynės reikalai rūpi, kas nori su jos reikalais apsipažinti arčiaus te atsilanko bent vienoj iš paminėtų vietų.

Pelnas paskaitų skiriamas Lietuvos nukentėjusiems.

Neseniai kasyklose pagal Glasgow'ą buvęs toks atsitikimas. Pasigirdus šauksmui „Jezus-Marija“ darbininkai puolėsi į tą vietą, kurėjo balsas ir didžiai nustebe rado biškuti akmenų prislėgtą žinomą „cicilikelį“, kurs gyrėsi į nieką netikis. Žinoma ištraukė išsigandusį „bedievį“ ir juokavo: „nagi kur čia radai „Jezus-Marija?“

Kartais žmogus, apgaudinėjas save ir kitus, netikėtai sau užėjus pavojui, turi pripažinti galybę tikybai: ir parodyti, jog toli gražu ne į nieką netiki.

P. J. GABRYS ATLANKYS ŠKOTIJĄ.

Kiekvienam skaitančiam lietuviui vardas Gabrio nėra svetimas. Nuo pelnai jo tėvynei pripažinti visų, net mūsų „socialistų“, ką nuvykus jam į Ameriką podraug su kun. Gustaičiu rinkti aukas „Žiburiui“, sukėlė tokią pat audrą, kaip kad seniau bevažinėjant po lietuvių kolonijas kun. Tumui ir Alšauskiui, bei pp. dr. Basanavičiui ir adv. Yėui: „socialistai“ dėl menkai žinomų ir mažai žymių ypatų audras nekelia, jų tad užsipuolimas geriausiai liudija apie p. Gabrio naudingiausią ir žymiausią Lietuvai veiklą.

P. Gabrys Lietuvai naudingai pasitarnavo ir kaip rašytojas, kalbos tyrinėtojas, organizatorius ir globėjas draugijų, ypač gi kaip lietuvių vardo tarpe svetimtaučių garsintojas. Jo rūpesčiu Paryžiui įsteigtas Lietuvių Informacijos Biuras, kurio vienas iš tikslų yra garsinti lietuviškus reikalus prancūzų spaudoje. Prancūzų laikraščiuose tam biurui ačiu tilpo nemažai įvairių straipsnių ir žinių apie Lietuvą.

P. Gabrys gerai žinomas Paryžiuje ir Londone, pastarame figuravo kaip Lietuvos atstovas didžiausioj tautų konferencijoj, kurioj prie to buvo įtekingiausias ir žymiausias organizatorium. Konferencijoj dalyvavo šimtai atstovų įvairių tautų, anglų ministeris Grey, jojoj vardas lietuvių neretai skambėjo. Kaip atmintis konferencijos p. Gabrio tapo išdalinta atstovams knygutė memorijalas apie Lietuvą.

Paryžiuje p. Gabrys po draug su tulu prancūzų veikėju išleidinėja „Tautų metrašči“ prancūzų kalboj. Be to jis profesoriauja vienoj iš augštesnių Paryžiaus mokyklų.

P. Gabrys žinomas irgi kaip geras kalbėtojas, tečiaus kaipo didelis Lietuvos mylėtojas jis beveikią veiktį daugiau, kalbėti mažiau. Tuo jis kaip dangus nuo žemės skiriasi nuo įvairių „socialistų“ demagogišku oratorių, ką šaukia ir rėkauja iki užkysiant, o nieko neveikia. Gal but, delto taip jo nekenčia lietuvių „socialistai“.

Taip žymaus veikėjo atsilankimas Škotijoj labai mums malonus ir nuoširdžiai sveikindami garbų sveičią pasistengsim pasinaudoti progą: skaitlingiausiai susirinkę paklausti jo gražių prakalbų.

Išėivis.

NERA BLOGO BE GERO.

Rusijoje visi vienu žodžiu kalba: Rusija karės nepralaimės. Koki ant galo nebutų karės pabaiga mes jau turime pergalių eilę, ir ta ištisa pergalių eilė nebegali persimainyti į pralaimėjimą—taip kalbama ir rašoma Rusijoje. Ir visai teisingai čia kalbama: taip yra ištikrųjų.

Ar bereikia didesnės pergalės Rusijai, kaip pergalėjimas girtybės, panaikinimas degtinės.

Ir kas bepanorėtą dabar grįžti prie to seno papročio, kam girtybė buvo iki kaklui įkryjęs, kas susiterėjimo saldžių vaisių paragavo ir kas tą visą gerai išmano.

Turbūt ir Rusijos valdžia nebepanorės grįžti prie seno „girtu biudžeto“ t.y. rinkti valstybės išdan piningus iš girtybės, taip Rusijos laikraščiai rašo.

Prancūzijoje ilgus metų dešimtis mėginta ir vargta, kol įvesta mokestis nuo pelno. O jug Rusijoje tas klausimas paliko išrištas per du mėnesius. Ir turbūt jau daugiau tos pelno ir ineigų šakos nieks nebukirs ir nenumes nuo įplaukų medžio biudžeto.

Tris šimtmečius Rusija šnairiai žiūrėjo į Lenkiją (nuo pirmutinio Lenkijos padalinimo), rusų valdžia engė lenkus, o šie atsargiai, bet drąsiai ir tvirtai laikė, kariavo, slapta galvojo ir dirbo plianus savo tėvynės išliuosavimui—varė kultūros darbą.

Karė, kaip koki ranka atėmė tą visą nepasitikejimą ir šnairavimą vienų į antrus, ant tautų lygybės ir meilės lentelės užrašė lenkams geresnių laikų viltį, pažadėjimą platesnių teisių—savyvaldos.

Ir reiktų begalinio neišmintingumo, politiško aklumo ir kvailystės, kad tą seną karę, nepasitikejimą ir tas senas neteisybes vėl išnaujo gražinti į tų dviejų slaviškos kilmės tautų gyvenimą.

Yra sakoma, kad karė, nežiurint į visas blogas pasekmes ir nuostolius, kuriuos gamina kariaujančioms pusėms, esanti visgi dezinfekcija, arba nuvalymas žmonių proto ir dvasios. Taigi tasai dvasios apvalymas, minios protų sujudinimas pastumės tautas prie tolimesnės karės visuomenės dirvoje kultūros kėlimo. Ir gal but paskui, laikui

einant, rasis dar daug, daug naujų užkariavimų namie ir vienoje ir kitoje šalyje, kurios šiandien tarp savęs karės lauke kariauja. Džiaugsis rusų tauta iš pergalių ir atmainų be šių karės lauke, bet kurios įvyks ateityje tos šalies gyvenime. Taip rašo rusų visuomenės veikėjas, V. Dumos narys A. Bublikovas. Duok Dieve! Tas atmainas ir pirmus žingsnius gerojon pusėn jau kai-kur regime.

Prancūzijos ir kitų krastų laikraščiai pažymi, kad Prancūzijoje augštesnieji ir žemesnieji žmonių luoma smarkiai-bunda iš betikystės letargo ir skuba grįžti į Bažnyčios prieglobstį, iš kurio buvo taip nelaimingai pasiliuosavę. Visokios partijos pamiršo savo savytarpines neapykantas-vaidus ir susiliejo į vieną tikrą prancūzų organizaciją. Pati valdžia, aršiausiai lig šiol kovojus su katalikų Bažnyčia, dabar atšaukė visus prieš vienuolijas išleistus dekretus. Į armijos kapelionus ir kareivių eiles pašaukta tukstančiai kunigų, daugybė vienuolių pakviesta į karės ligonines gydyti sužeistų kareivių. Petrograde Prancūzijos atsovai klauso šv. Mišių. Paryžiaus antvyskupiui kardinolui, kada tas pasirodo ant gatvės, kariūmenės valdyba atiduoda pagarbą, kaipo ištikimiausi katalikų Bažnyčios vaikai. Kunigai nuo ryto iki vakarui turi darbo bažnyčiose, nes žmonių buriar spaudžias prie klausyklų išpažinties. Tukstančiai vyrų ir moterų, gyvenusių porose be moterystės Sakramento, ateina paimti šliubo. Didžiausi lig šiol atšalėliai kreipiasi į savo draugus-kunigus karės lauke. Prancūzų kariūmenėje esą 20,000 kunigų, neskaitant daugybės vienuolių—sužeistų kareivių prižiūrėtojų. Niekur negirdėti pažeminančių kunigo luomą žodžių, atsiliepinų, kokių pirmiau galima buvo dažnai išgirsti gatvėse ir matyt net rimtesniuose valdžios organuose. Dabar užviešpatavo Parancūzijoje tikra broliška meilė, praktiška brolybė-lygybė, kuri ligšiol tenai buvo vien ant popieros ir ant liežuviu. Visas tas kripsnis geresnėn pusėn parodo aiškiai bedievybės silpnę akvaizdoje mirties ir pavojaus.

Reikia tat pripažinti, kad dabarų tinės karės smugis apvalė prancūzi tautos dvasią, prablaivino protą ir suteikė rimtesnes pažiūras į gyvenimą. Ir tas viskas yra nauju užkariavimu ir pergalė namie, atskirano karės lauko. Nera blogo be gero!

Kun. A. Šveistrys.

IŠ KARĖS LAUKŲ.

(SAVAITINĖ PERŽVALGA.)

Lietuvoj

kaip Didžiojo, taip ir Mažojo permainų karės laukuose nepatėmyta. Rusai ir vokiečiai laikosi apsikasę ant linijos tarpe Stalupenų-Mozurijos ežerų. Dabar ežerai pradėjo užšalti, tas iš vienos pusės apsunkins apsigynimą, nes sunkiau bus daryti pylimus, bet iš kitos pusės palengvins užpuolimą; dabar užpuolantieji vargiai gali pasijudinti dėl purvynų, pelkių, ežerų ir t.t. Jei rusai tikrai čia turi didesnes spekas-tai užėjus žiemai vėl pradės spausti tolyn vokiečius. Dabar gi ir vokiečiai, ir rusai labiausiai laikosi savo apkasų, laukdami kaip pasibaigs svarbus mušys.

Lenkijoje

Užplaukus vokiečiams pagal Lodz rusai pasitraukė ant Mlavy. Dabar jau eina smarkus dar tebsitęsias mušys tarpe *Przasnyk-Ciechanow* ir yrus nuo Mlavy. Miestelis *Ciechanow* — gelžkelio stotis ant linijos Mlava-Varsava. Nežinia dar kuri pusė mušį laimės.

Aptilo šiek tiek mušiai ant linijos *Plock-Lowicz, Lodz, Piotkow*. Ilgai čia laikytasi ant vietos apkasuose. Rusams spaudžiant vokiečius vis labiau-pastarieji sutraukė čia daug naujų pulkų. 5 Gruodžio rusai apėido *Lodz*; vokiečiai sako, kad rusai čia besikriaustydami iš to miesto labai daug nukentėjo, bet patį rusai tvirtina, kad jie *Lodz* užleidę geruokiu, ne priverstinai ir kad besikriaustant iš to pusmilijoninio miesto ne nuostoję nė vieno kareivio, kad vokiečiai tik tada į miestą įžengė, kai pamatę tuščius rusų apkasus, po 15 valandų, 6 Gruodžio. Šiaip ar kitai *Lodz* apėidimą negalim skaityti už rusų pergalę.

Apie *Piotrkową* rusai turėję menkesnius pasisekimus.

Pradėjus vokiečiams veržtis pagal *Lodz* rusai liovėsi grūstis ant *Krakowo*, tuotarpu austrijokams į pagelbą atėjo 24as vokiečių armijos korpusas, pervežtas iš Prancūzijos, ir stengėsi apeiti rusų kairįjį sparną pagal *Nowy Sandec*. Bet rusai pasiuntė čia 4reservus ir smarkiai tą korpusą sumušė: rusai perbridę upę *Dunajec* pagal *Kurovo*, nežiurint į apšalusį sulėdėjusį vandenį, siekiantį iki kaklo, praginė vokiečius-austrijokus, davė persikelti pagal *Naujo Sandeco* visai kariumenei, kuri skubiai užpuolė vokiečių armiją *Lososino* lygumoj. Vokiečiai ir austrijokai skubiai turėjo trauktis palikdami rusams daug armotų, belaisvių ir t.t. 24 vokiečių korpusas labai nukentėjęs. Tačiau vis dar tebėra mušiamas ant fronto *Wieliczka* upė *Dunajec*.

Przemysl tebsilaiko apsuptas rusų.

Karpatijoje rusai laiko užėmę tarpukalnių takus ir kelius, bet didesnių užpuolimų ant Vengrijos nedaro. Austrijos *Bukovina* jau rusų rankose.

Ant *Kaukazo* svarbių permainų nebūta. Turkai giriasi priėję arti *Batumo*, rusai arti *Erzerumo*, bet ir vienu ir kitu pažvelgus geriau į *Kaukazo* žemėlapi didelės pažangos nematyti. Žengiamo tai žengiamo, bet vis ant vietos. Abelnai kalbant, šios visos savaitės pažanga rusų ir vokiečių ir austrų ir turkų ant visos linijos taip neženklinga, kad galima visai pažanga nevadinti.

Ne kitaip ir

Prancūzijoje

Nors iš čia atimta daug vokiečių kareivių ir pasiunsta kariuoti prieš rusus, iš viso apie 8 ir pusę korpusų, kas sudaro apie 400,000 žmonių, tai dar vis prancūzai ir anglai-belgai tegalėjo pažengti pirmyn coliais. Dabar vokiečiai ginasi Prancūzijoje ir, matyt, ginasi, neblogai. Anglai taiso ir siunčia vis naujus burius savo kariumenei į pagelbą. Už kelių mėnesių anglai turėsį apginlavę virš dviejų milijonų kareivių, apie milijoną Belgijoje, kitus namie, Egipte ir t.t. Dabar viešpatauja šnypų baimė. Neseniai vieną vokiečių sušaudė, dabar kitą, buvusį *Sutherlando* konsulį nuteisė pakarti, vokiečiai-austrijokai suimti į koncentracijos vietas; nukenčia kartais dėl to ir lietuviai: taip pav., buvo suimtas p. *Gabrys* ir t.t. Anglų karalius *Jurgis* grįžo iš Prancūzijos Anglijon. Prancūzų valdžia pradėjo palengvel kriaustytis į Paryžių iš *Bordeaux*. Kaizeris labai sunkiai susirgęs, negalįs pasikelti, esąs net jo gyvybei pavojus: buk jis suerzintas, piktas, neduodąs saviems nė pasisukti, dėja, kaip viena iš priežaščių ligos parodoma išganstis, kurį turėjęs... bebėgant iš *Čenstakavos*, ir susikirtus su tulu generolu: buk generolas supykęs ant kaizerio už koki ten žodį šokęs su kardu rankoj, vos kiti kaizerio palydovai savo poną apgyne. Bet daug ir prikalbama neteisiųjų paskalų.

Labai įdomus padėjimas

Serbijoje

Į tą šalį susigrudo austrijokai, pavarė serbus ne tik iš *Uzitzos* ir *Valjevo*, bet ir iš pačios sostinės *Bielgrado*. Austrijokai gyresi savo pergalėmis, kad serbai tylėjo, retkarčiais užginčydami Austrijos naujienas. Dabar vėl serbai giriasi sumušę austrijokus, o tie tyli. Rymo žinios pačių serbų patvirtinamos skelbia, jog serbai pagal *Valjevo* skaudžiai sumušė du (kiti sako tris) austrijokų armijos korpusus (korpusas Austrijoje turi apie 50,000 žmonių). Austrijokai vėl bėgę iš Serbijos galvotrukčiais, palikdami amuniciją, ginklus, sužeistus ir sveikus belaisvius: serbai suėmę čia net austrijos armijos kasą (matyt tuščią be pinigų) ir 20,000 belaisvių (kitur rašoma, kad tik 6 ir 7 Gruodžio serbams kluvę 10,2000 belaisvių apie 42 armotas 21 maksimo lengvesnę armotą daug kitoniško grobio).

Serbai vėl atėmė nuo austrijokų ir *Uzitzę* ir *Valjevo*. Jei serbų paskelbimas būtų teisingas-tai ši mušį reiktų pripažinti svarbiausiu šios savaitės atsitikimu karės laukuose. Bet ir atmetus pagražinimus šis tas turi likti, bent parodymas, jog austrijokai dar toli gražu neūkariavo Serbijos ir ne lengvai ją užkariauti galės.

Šioj savaitėje ANT JURIŲ ištiko svarbiausias ir didžiausias šios karės mušys. Prieš kiek laiko vokiečių laivai pagal krantų Čili (Pietų Amerikoje) užpuolė paskandino du dideliu anglų karės laivų „*Good Hope*“ ir „*Monmouth*“ su visais virš 1000 jurininkais, apgadinę pabėgusį laivą „*Glasgow*.“ Tame pačiame Atlantiko vandenyne, tik labiau į pietus, pagal salų *Falkland* anglų laivynas, kurs visur jieskojo dalyvavusių mušų pagal Čili vokiečių laivų, pagaišos atitiko juos 8 Gruodžio. Viceadmirolo *E. Sturdee* eskadra, susidedanti iš nežinomo dar skaitliaus laivų, užklupo ten vokiečių 5 laivus admirolo fon. *Spee*: *Sharnhorst*, *Gneisenau*, *Nurnberg*, *Liepzig* ir *Dresden*, visi dalyvavo mušų Čili pakrantyse, išskiriant *Nurnberg*.

Kilo mušys, laike kurio paskendo tris didžiausieji vokiečių laivai: *Sharnhorst* (su admirolo fon *Spee*), *Gneisenau* ir *Leipzig*, kurių žmonių dalį anglai išgelbėjo, o virš 1000 turėjo žuti. *Dresden* ir *Nurnberg* pabėgo vėjami anglų, nežinia, ar visai paspruks. Anglų nuostoliai buvę menki, žuvę nedaug žmonių, laivai visi išlikę. Tokiu budu dabar pasaulio vandenyuose plaukioja tik keturi, daugiausiai penki vokiečių karės laivai: žinomi *Nurnberg*, *Strassburg*, *Karlsruhe* ir *Prinz Ethel*. Kreiseris *Koenigsberg* uždarytas vienoj upėje. Tuos laivus gauda apie 70 įvairių tautų laivai. Išgaudžius visus tie laivai galės užpulti ant vokiečių Šiaurės jūroje, kur anglai teblaiko vokiečius uždare.

Vokiečiai turi išstatę prieš rusus dabar 23 ir pusę korpusų, austrijokai 16, iš viso arti 40 korpusų, arba arti 1,800,000 kareivių. Neistabu, jog rusams nelengva tas spekas įveikti. Afrikoj žuvo sukilusių prieš anglus burų generolas *Beyers*.

Tulas laivas vežė alivą į *Texas'o* (Amerikoje) portą. Šią savaitę viešpatavo didelės audros, kurios sugriovė daug namų, apgadino nemaž laivų. Aną laivą metė į uolą ir apdaužė. To delei kilo ir gaisras, kurs pasiekė alivą ir nedavė žmonėms išsigelbėti, nors kitas laivas buvo visai arti. Alivą išsipylė į vandenį ir nepaliovė degti, ko delei visi, kurie nespėjo pirmiau šokti į vandenį-žuvo. Kiti sudegė ant laivo, kiti suirė vandenyj, kurs pagal laivo pradėjo kunkulioti. Iš 16 buvusių žmonių teišgelbėta du.

Naujausios 11 Gruodžio

žinios paduoda jog anglai pasivijo dar vieną vokiečių laivą-*Nurnberg* ir paskandino. Išliko kol kas iš visų 5 mušų dalyvavusių tik vienas *Dresden*, kurį anglai vejasi.

Šelpkime Lietuvą Visokiais Budais!

Viešame Škotijos lietuvių suvažiavime aukų rinkimo reikalu iškilo dar vienas naujas sumanymas Lietuvai šelpiti, butent: rinkti aukas iš anglų. Vienas delegatas, p. *Bancevičius*, dabartinis komiteto kasierius, pasisakė jau gavęs beniek aukų ir iš anglų pažinistamų. Puikus dalykas! Man rodos jog visiems turi rūpėti, kad aukų prisirinktų kuodaugiausiai. Todėl mes turime ir galime aukas Lietuvai rinkti, o gal geriaus tikty pasakius „imti“ iš visų: kas tiktai duoda. Rinkti viešai aukas iš anglų paskirus tam dieną, kad ir perdavinėjant tam tikslui išleistus ženklelius, gal būtų juokinga, net arogantiškai iš lietuvių pusės, neįvykdoma: dėl abelnai mažo skaitliaus lietuvių Škotijoje ir dėl reikalingo tam tikslui pavėljimo, kurį vargiai galima būtų gauti lietuviams, taip mažai anglams žinomiems.

Tat vieninteliai galimas čia dalykas-rinkti aukas iš anglų privatiškai, prie progos užsimint apie tai pažistamiems anglams, su jais suėjus. Tokiu budu lietuvių bizieriai, amatinukai galėtų iškljientų, abonentų ir savo kostiumerių bent kiek gauti aukų. Ir tai jau būtų po siulelį—neturtėliui marškiniai.

Visi gero noro lietuviai galėtu rinkti aukas ir iš svetimų su pagelba lapų-blankų, kuriuos iš komiteto galima gauti. Dar yra vienas budas taipogi padorus ir geras. Galima būtų aprašius anglų laikraščiuose Lietuvą: paaiškinus kas ta Lietuva, kur ji yra, kaip ji nukentėjo nuo karės ir parodžius, kad Lietuva nukentėjo nemažiaus gal už Belgiją, Leukiją (bent vietomis), arba kitas karės palėstas vietas, priminti lietuvių sumanymą rinkti aukas Lietuvai Škotijoje-Amerikoje Anglijoje — toliaus išsireikšti, kad lietuviai su mielu noru ir didele padėka priima aukas ir iš kitų, ne lietuvių, k.a.: škotų, anglų, nurodyti kasieriaus vardą ir adresą. Gal buti atsirastų nė vienas anglas duodąs. Nors anglai ant pažiuros-šalti ir nejausmingi žmonės, bet nelaimėje yra begalo jautrus, padeda ir gelbsti kiekvieną. Patvirtinimui tų mano žodžių tebunie nors ir belgų šelpimas ir prieglauda, kurią Anglija davė belgams, vokiečių iš tėvynės išvytiems. Be to čia dar mes lietuviai turėtume vieną gerą ir šviesią progą prisiminti anglų spaudoje apie Lietuvą ir lietuvius. Taip buvo kalbėta ir viešame Škotijos lietuvių suvažiavime *Mossend'yi* 28 Lapkričio. Broliai tautiečiai, šelpkime Lietuvą ir gelbėkime viengencius nelaimėje visokais budais!

Kun. A. Šveistrys.

LIETUVIŠKAS SKRIPKORIUS

A. Rupeika,

III Norfolk Street, 2 up,
GLASGOW, S.S.

NUO APLUŽUSIOS GRĮCELĖS IKI VATIKANO RUMŲ.

(Sventojo Tėvo Pijo X gyvenimas.)

XI.—SARTO-KARDINOLAS.

Per ištikus devynerius metus vyskupaudamas Mantu'oj Sarto pamylo tą vyskupystę ir atsisveikint su ja buvo jam kartu. „O Mantua, rašė jis paskutiniame savo vyskupiškame laiške, tavo vardo be susigraudinimo negaliu ištarti, tu per ilgą laiką buvai mano širdies linksmyme.“

Mantu'os žmonės rengė savo numylėtam ganytojui iškilmingiausias išleistuves. Bet vyskupas panorėjo išvengti graudaus palydėjimo, atsisveikinimų ir t.t. Todėl dar visiems tebmiegant, apie 3^a valandą išryto sėdos į vežimą, nespėjęs atsisveikinti net su artimiausiais prieteliais, kurie palydėti buvo susirinkę.

Važiuodamas į Veneciją naujas patrijarkas pasistatė sau tikslu gražinti žemei ramybę, žmonėms laimę. „Turim, rašė jis, gražinti gerus sątkius tarpe įvairių lumų žmonių draugijoj, turim kariauti prieš didžiausią šios dienos nuodėmę: pariloglinimą žmogaus vietoj vienam Dievui prigulinėioj, turim pasiremiant šv. Evangelijos šviesa risti visusklausimus: auklėjimo, šeimynos, savasties, teisių ir priedermių... Išsūlgius Veneciją labai iškilmingai savo patrijarką pasitiko, puikiai išsipuošė, nors miesto valdžia nutarė iškilnėse nedalyvaut. Mat, taryba susidėjo labiausiai iš žmonių tikybai priešingų, kurie iš mokyklų buvo jau išviję net kryžiaus ženklą, kurie bedievybę akiai skaitė už pažangą. Todėl ji tą dieną (24 Lapkričio 1894 m.) visai nesusirinko, kad būtų kuo nuo dalyvavimo iškilnėse išsiklabaut.

Pirmoji vyskupo - patrijarko iškilminga prakalba šv. Marko bazilikoje užkariavo jam klausytojų širdis. „Trokštu, pasakė jis, idant jus visi panylėtumėt mane ir butumėte persitikrinę, jog jūsų patrijarkas yra žmogumi gerų norų.

Sarto turėjo netik gerus norus bet ir lygiai gerą valią, kuri tuos norus padėjo įvykdyti. Uoliai ėmėsi darbo pataisyti kas taisytina, išnaikinti kas naikintina ir atstatyti kas reikalinga.

Vienu iš svarbiausių netobulumų vyskupystėje buvo liuosas platini-masi bedievybės. Kaip matėme pati miesto taryba buvo Bažnyčios priešų rankose, o bedieviškos mokyklos platino demoralizaciją ir ištvirkimą. Vyskupas tuoj stoji į kovą su blogu. Žinoma, jog šaknis visako buvo pačių žmonių tarpe: ačiu savo nerangumui ir tamsumui lengvai davėsi save suvedžioti, perkalbėti, prie blogo pristat. Todėl patrijarkas ypatingą dėmesį atkreipė į žmonių auklėjimą. Visųpirma rūpinosi gerų kunigų išauklėjimu, pats užlaikydams savo kaštu 10 neturtingų klėrikų, be to išakė kunigams prie kiekvienos progos pamokinti savo parapijonis, platinti tikybinį susipratimą ir t.t. Vaisiai to darbo pasirodė greitai: jau kitais metais mieste rinkimuose katalikai gavo viršų ir nauja miesto taryba pasirodė iškilmingai ant pamaldų

bažnyčioje, kaip kad visad senais laikais budavo!

Sarto visad labai rūpėdavo darbininkų padėjimas: pats paeidamas iš aplūžusios darbininko grįcelės patrijarkas giliai atjautė neturtingojo luomo reikalus. Tankiai savo išikišimu priversdavo darbavivius pagerinti darbininkų buvį, vengdamas iš kitos pusės kraštutinių ir negalimų reikalavimų. Tokiu budu be triukšmo ir neapykantos sėjimo tankiai nuveikdavo darbininkų labui daugiau, neg įvairus agitatoriai per sukeltas riaušes, bylas, streikus ir t.t. Esant jam patrijarku po Italiją praplito savytarpės paskolos kasos, darbininkų organizacijos katalikiškais pamatais susitvarkiusios ir t.t.

Be to patrijarkas-kardinolas glubuoja katalikišką spaudą, bažnytinę dailę ir muziką ir t.t. Nebuvo tokio naudingo užmanymo, gražaus darbo, prie kurio nebutų Sarto prisidėjęs savo darbu, patarimu, paraginimu ar gausia auka.

Nepamiršo jis nė savo pavargėlių. Gausiai šelpdavo kiekvieną prašantį, jei tik dar turėjo kuo šelpti. Pats ant visados likos neturtingu. Galėjo teisingai užtai rašyti: „Mantu'oj buvau neturtingu, čia (Venecijoj) esu tikru ubagu.“ Jo seseris, kurios jam šeimyninkavo lygiai Venecijoj kaip ir Mantu'oj, kasdien pačios aplakstydamo kriau-tuves ir rinkelį, jieškodamos reikalingų produktų, kad nereiktų išduoti ant užlaikymo tarnaičių ir daugiau atliktų pavargėliams. Tiems reikdavo nemažai: nežiurintį dideles leigas ir dar didesnį taupumą kardinolas Sarto 1903 metais važiuodamas į Rymą, kur jį turėjo aprinkti popiežium, gavo kelionei pasiskolinti kelius šimtus frankų!

Taipus iš prigimties Venecijos patrijarkas nesigailėdavo tik pavargėliams ir Dievo garbei. Visokias dvasiškas apeigas per šventes ir iškilmes apvaikštinėdavo kuoiškilmingiausiai, kuopuikiausiai. 1902 metuose, nugriuvus esančiam greta šv. Marko bazilikos bokštui „Campanile“, Sarto pradėjo statyti kitą. Pats jau 1903 metais pašventino pamatus.

Tais pačiais 1903 metais anarchistai užmušė Italijos karalių Humbertą. Kad ir neprielankus šis buvo katalikų Bažnyčiai, tačiau šv. Venecijos patrijarkas viešai užmušėjų darbą papeikė. To delei našlė karalienė aplankė jį Venecijoj, o kada kardinolas lankėsi pas dabartinio karaliaus, pastarasis paliepė jį iškilmingai priimti.

20 Liepos 1903 m. mirė šv. Tėvas Leonas XIII, išgyvenęs 94 m., tame skaitliuje ant Apaštoliškojo Sosto 25. Liepos 26 kardinolas Sarto pasirengė važiuoti į Rymą rinkti naujo popiežiaus.

Ant stoties palydėt kardinolo susirinko daugybė Venecijos gyven-tojų, kunigų, svietikių, turtingų ir

pavargėlių, visi spaudėsi prie savo ganytojaus, prašė jo palaiminimo, kabinos ant vagono laiptų šaukdami: „Gal tai paskutinis kartas, gal nepasimatysim.“ Sarto ant to atsukinėjo:—„Pasimatysim, gyvas ar miręs o grįžsiu! Pasimelskit už laimingą kelionę, gerą išrinkimą naujo šv. Tėvo ir pagrižimą prie jusų.“

Pirmas, gal but, tai buvo pasižadėjimas, kurio Sarto neišpyldė ir išpyldyt negalėjo, nors gana norėjo: turėjo jis pats Ryme užimti didžiojo Leono XIII vietą!

LIETUVIAI ŠKOTIJOJ

II.—LANARKSHIRE.

11.—Wishaw, Glenboig.

Wishaw mieste, apie kurį galima beveik tą patį pasakyti ką ir apie Motherwell, randasi lietuvių tik saujėje iš 25 dušių; tame skaitliuje vyrų 8 moterų 3 ir vaikų 11 Viena lietuvė ištekejusi už anglo-protestono.

Dirba visi vyrai prie fabriky, tik vienas laiko savo duonos keptuvę. Pastaram, rodos, sekasi neblogiausiai, veda jis savo reikalus ir su kitų kolonijū lietuviams.

Esant tokiai tik saujelei, žinoma, jokių čia neturima draugijų, kas nori glaudžiasi prie Craigneuk'o lietuvių. Todėl šią koloniją galima paskaityti kaipo Craineuk'o filija. Juo labiau, kad ir žmonės tie patys, ir privalumai nekitoniški.

Pagal pat Coatbridge randasi nedidelis kaimelis Glenboig. Svarbiausia pramonijos šaka čia-plytų dirbtuvė.

Prie kaimelio glaudžiasi burelis lietuvių iš viso 37 dušios, tame skaitliuje 12 vyrų 6 moteris ir 19 vaikų. 6 vyrai turi savo šeimynas, o vienas palikęs Lietuvoje. Visi lietuviai dirba prie plytynčios, tik kasa iš po žemių medžegą, suakmenėjusi molį, iš kurio dirbamos plytos. Uždirba nuo 30/ iki 36/ į savaitę. Draugijų žinia, čia jokių nėra: seniau dar šv. Kaz. Parapijinė turėjo Glenboig'e savo skyrių, bet laikui einant tas išnyko: kilo streikai, per tuos žmonės atrato nuo mokesčių, o streikams pasibaigus jau neprisirengė pradėti išnaujo mokėti Parapijinę.

Netik susilaukė nuo mokesčių, bet ir nuo bažnyčios lankimo: nors dar pora kartų velykiniame laike atsilankė į Glenboig'ą lietuvis-kunigas išpažinėti klausyti, abudu kartu į bažnyčią teatėjo pora vyrų, kurie, gal, nepatingėję butų nukeliauti kad ir į Coatbridge ar net Mossendą. Kitas dar atvyko su kunigu pasibarti, ne į bažnyčią, tai net prirodinėjo, kad čia kunigo kalčia, kam jis atvažiavęs subatos diena, kada lietuviai turį pragerti savaitės uždarbį ir bažnyčiai laiko nerandą. Galėjęs, girdi, kunigas važiuoti nedėliomis. —Kad į Mossendą, Glasgow'ą ir Burnbank'ą-tai nedėlioj, o pas musytai subatoj, galvojo jis, nepagelbėjo jam kunigo nurodymas, kad Glenboigas-ne Mossend'as, jog tai tik Glenboigas, mažų mažiausiai 50 kartų menkesnis už Mossend'o apskritį. —Kuo jie geresni!—stovėjo jis ant savo. Taip tat lietuvių kunigai liovėsi visai tą vietą lankyti, ypač kad daugybė visokių užsiėmimų ir darbų tam perskadydavo.

Užtai moralis visos tos saujelės-menkutis, girtuoklystė-nepaprasta, o apsilėidimas dar didesnis. Laikraščiai čia nemadoj, rodos, gaunamas vienas ekz. „Lietuvos“ ir vienas prieškatalikiškų „Keleivio.“ Seniau dar vienam pareidavo ekz.

„Išėivių Draugo,“ kurs daugeliui glenboigiečių nepatinka: esąs ne „darbininkiškas“ — tai yra nei „cicilikiškas,“ mat dar lietuviai nemoka darbininkiškumą nuo „cicilikiškumo“ atskirti: kas ne „cicilikiška“—tai ir „nedarbininkiška.“

KORESPONDENCIJOS.

Bridgeton (Glasgow). —

Parinkus lietuviams aukų karalaičio fondui ir patalpinus trumpą straipsnį anglų laikraščiuose apie lietuvius, kur buvo išrodyta, kad lietuviai ne „polai“ t.y. ne lenkai, vienas auglas buk išaiškines tulam lenkui darbe, kad tarp lietuvių ir polų esąs toks skirtumas, kaip tarp žydų ir katalikų. Tasai Bridgeton'o lenkėlis užpykęs, atsimetęs nuo parapijos ir prisirašęs prie cicilikų, jei tiesa. Teisybė sakoma: čiuui ir varlės užtenka. K-as.

Burnbank (Lanarkshire). —

Nekuris ateivis iš Vilniaus gub. J. Š-kis, pravoslavas, už girtybę, muštynes ir blogą elgimasi tapo policijos suimtas ir paduotas teisman. Hamilton'o teismas nuteisė vargšą atsėdėti visą mėnesį Glasgow'o kalėjime—„Parlinnie.“ Bet kadangi jau nebe pirmas sykis buvo tam vyrui suduot kitam pasigėrus, todėl teismas pripažino išsiunsti jį į Rusiją. Apie tai sužinojęs nuteistasis pasidavė už vokių. Dabar, tiesa, nė į Rusiją siunčia, nė paleidžia. Žmona su pora mažų vaikučių vargsta viena, pasiekė vice-konsulį, konsulį, net Anglijos sekretorių. Gal ir paliuosuos. Mat, kaip žmonės vargsta, dar ir kitus, nekal-tus vargina, o vis per girtybę. Ciplinkas.

Carfin. —3 Gruodžio „socija-

listai“ darė čia savo mitingą del aukų Lietuvai klausimo. Nors per praeitą suvažiavimą tarėsi eiti išvien su visuomene, bet neišrinkus į komitetą visų „socijalistų“ — nusitarė atsimesti ir sudaryti komitetą „socijalistišką.“ Nežiurint į išleistus kviečiančius lapelius žmonių susirinko kelis kartus mažiau, neg ant „Blaivybės“ salėje daryto susirinkimo: iš viso vyrų 57 ir moterų 5. Visų - pirmą iškraipytai perstatyta visuotinas suvažiavimas, buvęs Bellshillyj 28 Lapkričio, prie to ir kai kurie buvę delegatais agitavo prieš susitvėrusį komitetą, kurį patis rinko. Atkartota vėl plepalas, kad minėtas komitetas tesėlsias „davatkas“ ir testatsias bažnyčias. Pagalios daugumu balsų nutarta prisidėti prie „socijalistų,“ nes nesą pavojaus šelpimo „davatku.“ 7 balsavo prieš atsimetimą, dalis gi visai nebalsavo. Dauguma Carfino lietuvių visgi paliko prie seniau išrinkto komiteto ir nesidavė tuščiais žodžiais suvilioti savęs prie kaž kokiau galui tveriamo komiteto naujo. Bepartyvis.

Glasgow. —5 Gruodžio tapo

lengvai sužeistas A. Muraška, Glasgow'o gyventojas, dirbęs Bridgeton'o gelžies fabrike. Sudaužta kojos letena, jokie pavojaus nesą. Draugas.

Glasgow. —6 Gruodžio buvo

Glasgow'e blaivios šermenis mažos J. Širmulio dugters. Labai broliš-kai ir katalikiškai Glasgow'o lietuviai ir lietuvės suėję išvakaro dailiai pagiedojo, pasimeldė, o tuo pačiu ir suskandusią tėvų širdį paguodė. Apsilankęs.

IŠEIVIŲ DRAUGAS

Glasgow.—Vienos lietuvės ištekejusios už airo, vyras paimtas į karę. Netekus vyrų moteriškė pasijuto varge. Bet iš kareivių ir jurininkų fondo jai dabar užmoka nuomą už stubą ir taip dar gauna svarą ant nedėlios. Kad ir su keleta vaikučių vis dabar gali šiap taip verstis.

Taipogi lietuvės Venckunienės suns, dar neturi ne reikalaujamų įstatymais metų, supykęs ant savo mamos pasidavė į kariumenę. Moteriškė nustojo vienintelio savo maitintojo, nes su vyru yra persiskirusi. Jieškojo pagalbos, norėjo sunų gražinti iš kariumenės, bet negali, nes reikalauja iš Lietuvos gimimo metrikų, kur būtų matyti vaiko tikri metai, mat, jis pasisakė tiek, kiek reikia. Bet dabar su metrikais iš Lietuvos karės laiku sunku. Taip motina sunaus ir negali paliuosuoti. Ant galo, su gerų žmonių pagalba pavyko moteriškėi gaut pašalpos, nors nelabai norėjo duot, kad jos suns ne čionai gimęs. Dabar iš kareivių fondo užmoka jai randą, jau kelis svarus gavo piningu, o toliaus žadėjo duot iki £1 į savaitę: tiek, kiek ir kitos moters gauna su keliais vaikais, kurių vyrai kariumenėje.

Baravykas.

Girvan (Ayrshire).—Kur mūsų brolių vargšų lietuvių nėra? Turbut nerastumėte to žemės kampelio plačiame pasaulyje, kur lietuvis nebutų užklydęs. Štai ir tame Škotijos miestelyje Girvane gyvena 8 lietuvių šeimynos, tiek pat pavienių vyrų cingelių ir viena mergina. Tarp kitų nepatogumų ir vargų, kuriuos pakelti turime kaip ateiviai iš svetimios šalies, yra ir tas, kad čionai retai apsilanko lietuvis kunigas, o per tai mes kenčiame dvasišką alkį. Mūsų klebonas anglas, kanunnikas Douglas, iš liuterionų perėjęs į katalikystę ir paeinąs iš augštos anglų lordų giminės, yra labai maudagus ir geras žmogus, prielankus lietuviams ir lietuvių kunigą maloniai priimas.

J. Almanaitis.

Haydock (England).—Kolonija lietuvių mažutė, susideda iš 12 šeimynų, gal todėl niekad apie ją laikraščiuose nerašyta. Dirbama prie kasyklų, po 5-6 dienas į savaitę. Iš laikraščių čia teateina rodos tik „Išėivių Draugas.“ Neseniai Jonas Klimaitis rinko aukas Lietuvos nukentėjusiems per karę—Surinkta £1 8s 6d ir pasiunsta per „Išėivių Dr.“ Redakcija.

London—P. J. Gabrys jau sugrįžo į Europą iš Suvienytų Amerikos Valstijų, kur buvo ap lankęs visas didesnes lietuvių kolonijas. Laitu „Baltic“ atvyko į Liverpool'į 27 Lapkričio.

Visi pasažieriai svetimtaučiai buvo kuoaštrūsiai kvočiami, o pas-kui kratomi. Pas p. J. Gabrį rado daugybę užrašų iš kelionės po Ameriką, daug laišku ir iškarpu iš Amerikos laikraščių apie jo prakalbas.

Anglijos ateivių inspektorių, paėmęs visą kas buvo ranka rašyta

smulkmeniškam ištyrimui, patį p. J. Gabrį suareštavo. Kažin koliai būtų jį pralaukę, jeigu iš jo suimtos korespondencijos nebutų persitikrinę kad jisai yra sąryšyje su žymiausiai Europos politikos veikėjais ir karštas Prancuzijos ir Rusijos šalininkas.

Pareikalavus p. J. Gabriui kad jį i 24 val. paliuosuotų, nes kitaip mušęs telegramą rusų ambasadoriui Londone, ministeriui Grey'ui ir prancuzų Ministerijai su pasiskundimu, policija pradėjo kalbėti kad čia turi būti „big fish“.

Inspektoriai mandagiai atsiprašė, kad ne jų kaltė, toki dabar esą laikai, tuojaus paleidė, o dar nespėtas peržiūrėti popierius pradžėdė prisiusiti Londonan. P. J. Gabrys pribuvo Londonan subatos nakti, ir antrytojaus, nedėlios vakare, turėjome garbę išgirsti jo karštą kalbą apie Lietuvos dabartinį politikos stovį, mūsų siekius ir troškimus. Paaiškino apie Amerikos Lietuvių politiškąjį Sąją, kuriame nutarta:

1) Stengtis išgauti Lietuvai autonomiją, 2) visiems politiškais prasikaltėliams ir nuo kariumenės prasišalinusiems amnestiją, 3) įsteigti Lietuvos fondą 4) švęsti kasmetas „Tautos diena“ 5) ingaliuota p. J. Gabrį taikos konferencijon kaip atstovą nuo Amerikos lietuvių.

Nuodugnai ir pertikrinančiai nurodė, kad Vokietija bus pergalėta ir Europos žemlapis žymiai persimainys. Dabar, girdi, nelaikas mums snausti ir laukti kol kas bus bet išsijuosus darbuotis ir rengti dirvą Lietuvos autonomijai. Linkėjo pergalės rusams, nes rusų pergalė tai mūsų laimė. Jei vokiečiai užimtų Lietuvą tai tegul ekonomiškai pakiltumėm, bet tautiškai i 40-50 metų pražutumėm. Rusai beabejo paims nuo Prusų Mažąją Lietuvą, tad jau reikia rupintis, kad ji kaip ir Suvalkija būtų prijungta prie Didžiosios Lietuvos.

Suvokietėjus Mažoji Lietuva greit atvokietėtu ir tada visa Lietuva sustiprėtu iš kiekvieno atžvilgio.

Lenkainesnaudžia, jie visur lenda, pinigais užrubežio spaudą užpylė, kad jų autonomijos klausimas, kartą pakeltas nenupultų. Tai nieko blogo, Dieve jiems padėk, mes linkime visiems savo kaimynams kuo geriausios kloties, bet, kas negera, jie savo užgeiduose nori prisisavinti visą Lietuvą, kaip Didžiąją taip ir Mažąją, prirodinėdami visam svetui, kad tai esą jų grynai lenkiškos provincijos. Jeigu paimtų mus jie savo „broliškon“ globon, tada sveiki dingę, turėtume rytis ir skursti kaip dabar rusinai autonominėje lenkų Galicijoje.

Kad reaguoti nedorai užgriebiančiai lenkų užgeidai butinai reikia informuoti Europą apie tikrą Lietuvos stovį. Jau keli metai veikia Paryžiuje Lietuvių Informacijos Biuras. Amerikiečiai priėmė jį kaipo tautišką įstaigą ir nutarė atdaryti pas save dvi šakas Informacijos Biuro: Chicagoje ir New Yorke. Jie irgi įsteigė Tautos fondą, kurio pusė įplaukų eis dabar nukentėjusiems Lietuvoje nuo karės, o pusė išgavimui Lietuviai autonomijos.

Kad Lietuvos fondas neišsektų nutarta kasmet skirti fondo naudai

vienos dienos nđdarbį. Pagalios amerikiečiai dar nutarė kas met iškilmingai su pamaldomis, prakalbomis ir parodomis šventi Tautos dieną. Šimet paskirta kaipo Tautos diena 26 Lapkričio, o ateityje diena šv. Kazimiero. Tą dieną po visą Ameriką, o galime tikėti ir po visą Lietuvą bus renkamos aukos Lietuvos fondui.

Žmonių buvo pilna kluubo salė, net sienos rasojo. Gerbiamas vokiečias dar ir daugiau apie kitokius dalykus kalbėjo, viso ko negalima sarašyti. Žmonėms prakalba dide liai patiko.

Londono lietuviai ir nuo savęs p. J. Gabrį i galiuoja taikos konferencijon. Kalbėjo dar šį tą ir kun. ųlebonos ir p. Sležnikas. Jo.

Garbinga Išėivių Draugo Redakcija

Jausdamasis užgautu kas link rinkimo aukų Lietuvai šelpti prašyčiau patalpinti žemiau pabriežta mano atsakymą *Kaukpelniui* No. 33 užsipuola ant manęs buk aš iš piršto išlaužęs visiškai nebutą dalyką ir sėju visuomenėje nepasitikėjimą socialistais. Be abejonės p. Redaktorius *Rnio* skaitydamas mano laišką patalpinta No. 36 *Išėivių Draugo* buvo susnudęs ir pirm laiko užsideda ant savo pečių kokią ten kaltę.

Laiške mano aiškiai pasakytą „jeigu jie rinks aukas skyrium ir šelpo savo tikrai pažiūrų žmones“ taigi patis syvai tų žodžių jau reiške visiškai priešingą nuomonę.

Pats aš buvau ir dabar esu tos nuomonės, kad socialistai surinktomis aukomis šelpo visus, taigi čionai aš ir negalėjau jų užgauti.

Iš tokių neteisingų redaktoriškų suskaitimų galima išvesti vien tik tai, kad rašėjas gal mažo tikrai jiesko sau argumento ir remdamasis vėliaus panašiais argumentais nori išliuosuoti nenorinčius aukauti, bet to aš tikėti negaliu.

Vyručiai, meskime į šalį visus mus tuos ginčus ir nelemtas svajones, o inkimės prie to švento darbo,—rinkimo aukų.

P. Bancevičia.

Aukos Lietuvos šelpimo fundui per „Iš. Dr.“ Redakciją

Lietuviai isz Haydock'o, England:— 5/- Delfutis Juozas. Po 2/-: Klimaitis J., Klimaitis P., Laurinaitis J., Szukutis An., Judzius P., Andriukaitis J. Po 1/-: Neznkuotukas (?) Juozas, Arminas J., Pozionas P., Derenczius J., Kisieliene Petroue, Muraszkiene Antonina, Szukiene Elzbieta, Zavadzkas Ant., Balczioniene Magde. Po 6d: Puoziunukas Pr., Puoziunukas Pet., Judizkutis Mot., Puoziunukas Jonas ir Sznirpunas. Viso labo £1 8 6

OLD CUMNOCK. — I. Czernelis 4/; Andrius Dzidolikas 2/6.

KROMBRE.—P. Kalvaitis, 2/; smulkesniu auku 3/6.

BALLOCHMYLE. — J. Andza, 2/6; smulkesniu auku 5/6.

Scars Rows.—L. Puzauckas, F. Juocius, Staloris, 2/; smulkesniu auku 3/.

Viso labo £2 2/6.

BURNBANK.

J. Krizczunas, £1; V. Leukus, J. Ferenc, A. Orleka—po 10/; P. Marczukaitis, J. Baltrusaitis, A. Zagaraukas—po 5/; J. Bruzberta, 4/; A. Bapkauckas, V. Dragunas, J. Degutis, V. Menkiavicius, V. Burinskas, A. Karalius, J. Martisius, B. Dirse—po 3/; F. Varanka, K. Stankiavicius, J. Sabailaukas, J. Zilincas, L. Zilincas—po 2/6; A. Slavinskas, J. Bylaitis, K. Draugelis, P. Vasaukas, J. Tunaitis, A. Donilaitis, A. Stakniunas, J. Burinskas, V. Barteska, B. Paznekas, K. Botyrius, K.

Tavrinski, J. Jierauckas, K. Geldota, V. Keriavicius, J. Jierauckas, J. Stanulivicius, S. Urbona, A. Zdanavicius—po 2/; smulkesniu auku 14/. Viso labo £7 17/6.

Sekančias aukas Lietuvos nuo karės nukentėjusiems priėmiau:

„Išėivių Draugo“ N. 38		
pagarsinta ...	£24	17 7
Haydock, England „	1	8 6
Auchinleck apskriczio ...	2	2 6
Burnbank „	7	17 6
Antanas Bancevicia, Bellshill	5	0 0
Mr Wm. Brownlie, Meat Market, Hamilton, ...	1	1 0
Miss Margaret Scott, Ashfield, Bridge of Weir, ...	1	0 0
Magdalena Banceviciene, Bellshill, ...	1	0 0
Vladyslovas Krawczeliunas, Bellshill, ...	1	0 0
Miss Jane Scott, 110 Main Street, Bellshill, ...	0	10 0
Mr B. Freedman, 6 Hamilton Road, Bellshill, ...	0	10 0
Mr W. J. Gates, 26 Gateside Street, Hamilton, ...	0	10 0
Mr M. Slatopolsky, 71 Main St., Gorbals, Glasgow, ...	0	5 0

Viso labo £47 2 1

Komiteto kasierius:

P. Bancevicia, 104 Main Street, Bellshill.

Red. l. pėjėsi kau J. Norbutas

Bellshill Thearte

DAILIAUSI ir AIŠKIAUSI PAVEIKSLAI.

Vaidinimai du kartu kas vakarą ant 7 ir 9.

PIGIOS KAINOS: 3d 6d ir 9d

DAUGIAUSIAI

Naudingų ir žingeidžių žinių paduoda savaitinis laikraštis

'LIETUVA'

(SU PAVEIKSLAIS)

Kaina visiems metams Škotijoj ir Anglijoj 12 šil. 4 pen. (\$ 3.00).

Pareikalaukite, kad prisiųstų Jums vieną numerį už dyką.

Rašydami adresuokit taip:

LIETUVA,
3252 S. Halsted St.
CHICAGO, ILL., U.S.A.

—) GERIAUSIA DOVANA (—) draugams Lietuvoje, tai tikras lietuvių katalikų laikraštis

—'DRAUGAS'—

Draugas paduoda žinių iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug skaitymo iš visuomenės gyvenimo, politikos ir literatūros ir yra gero, siam draugas lietuviams darbinakms Amerikoje. Anglijoje ir Lietuvoje Rusų cenzur *Draugą* i Lietuvą inleidžia.

Draugas atsieina—Amerikoje: Metams \$2.00, pusei metų \$1.00; Lietuvoje: metams \$3.00, pusei metų \$1.50

Su visokiais reikalais adresuokite **'Draugas' Publishing Co.** 1800 West 46th St., Chicago, Ill.

Printed by J. A. WALKER, Bellshill Saturday, 12th December.